

# MONDZORG BIJ CHEMOTHERAPIE



U wordt binnenkort behandeld met chemotherapie. Chemotherapie is een behandeling tegen kanker. Chemotherapie kan echter ook voor problemen in uw mond zorgen. Deze folder zal u informatie en instructie over mondzorg geven. Hopelijk kunnen zo mondproblemen voorkomen worden of in ernst beperkt.

## Waarom veroorzaakt chemotherapie problemen in de mond?

Chemotherapie is een behandeling met medicijnen, waardoor kankercellen doodgaan of zich niet meer kunnen vermenigvuldigen. Deze medicijnen beschadigen echter ook gezonde cellen, zoals de cellen van de mond. Problemen in de mond kunnen zich voordoen bij de tanden, het tandvlees, het zachte en harde gehemelte, het wangslimvlies, de lippen en het speeksel.

### **Het is van belang dat u zich realiseert dat bijwerkingen in de mond serieus genomen moeten worden**

- Problemen in de mond kunnen pijnlijk zijn en het eten, praten en slikken bemoeilijken.
- U loopt een groter risico op een infectie van de mond.
- Als de mondproblemen te hevig zijn, kan de behandeling vertraging oplopen of worden gestopt.

## Welke mondproblemen kunnen veroorzaakt worden door chemotherapie?

U kunt verschillende klachten krijgen in de mond door chemotherapie. Het optreden van klachten en de mate van ongemak kan echter per persoon erg verschillen. Dit hangt af van het soort medicijn dat u krijgt

en hoe uw lichaam hierop zal reageren. Sommige problemen zijn alleen aanwezig tijdens de behandeling, anderen zijn tot een korte periode na de behandeling nog aanwezig.

- Droge mond
- Smaakverlies
- Gevoelige of pijnlijke mond
- Infecties
- Snel bloedend tandvlees

## Welke klachten moet ik doorgeven?

U kunt de meeste van deze bijwerkingen zelf zien of voelen. Bekijk en inspecteer daarom dagelijks uw mond, zodat u tijdig uw klachten kunt aangeven. Heeft u last van de volgende klachten, geef deze dan door aan uw arts of verpleegkundige:

- Smaakverlies.
- Pijn in de mond.
- Snel bloedend tandvlees.
- Veranderingen van het mondslijmvlies: roodheid, zwelling of witte plekje (zweertjes).
- Verdikt en taai speeksel.

## Mondverzorging tijdens chemotherapie

<b>Voor patiënten met een eigen gebit:</b>	
<b>Doel van mondzorg bij chemotherapie:</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Vochtig houden van de mond</b></li> <li>• <b>Schoon houden van de mond</b></li> <li>• <b>Voorkomen van slijmvliesbeschadigingen</b></li> </ul>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ga indien mogelijk voor de start van de kuren naar de tandarts om uw gebit na te laten kijken.</li> <li>• Overleg eventueel met de mondhygiëniste over het reinigen van de ruimten tussen uw tanden en kiezen.</li> <li>• Vertel bij elk bezoek aan de tandarts dat u behandeld wordt/ bent met chemotherapie.</li> </ul>	
<b>1 x dgs</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bekijk en inspecteer uw mond op:               <ul style="list-style-type: none"> <li>- Pijn in de mond</li> <li>- Snel bloedend tandvlees</li> <li>- Roodheid, zwelling of witte plekje (zweertjes)</li> <li>- Verdikt en taai speeksel</li> </ul> </li> </ul>
<b>1 x dgs</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Gebruik van floss, stoker en/of rager alleen als u gewend bent dit te doen en het kan uitvoeren zonder het tandvlees te beschadigen</li> </ul>
<b>2 tot 4 x dgs</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Poets uw tanden na elke maaltijd met een zachte (elektrische) tandenborstel en gebruik een fluoride houdende tandpasta. Plaats de borstel zo dat de overgang van tand naar tandvlees goed wordt gepoetst. Druk de borstel niet te hard op tand en tandvlees.</li> </ul>
<b>Na elke poetsbeurt</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Spoel uw tandenborstel na gebruik grondig af met stromend water en bewaar de tandenborstel in een beker met de borstelkop naar boven gericht. Vervang uw tandenborstel elke maand; tenzij u een ander advies gekregen heeft.</li> </ul>

<b>8 tot 10 x dags</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Spoel uw mond krachtig met zout water. Spoel altijd na elke maaltijd of tussendoortje en meteen na braken. Als u 's nacht wakker wordt, spoel dan ook uw mond.</li> </ul>
<b>4 x dags</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Smeer uw lippen royaal in met vaseline. Gebruik vaseline die door u alleen voor uw lippen gebruikt wordt.</li> </ul>
<b>Zo nodig</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Als u witte aanslag op uw tong hebt, poets dan uw tong met een zachte tandenborstel en schoon water of met een tongschraper.</li> </ul>
<b>Bereiding zout water</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Zout water maakt u thuis door een liter water te koken. Voeg een afgestreken eetlepel keukenzout toe en laat het zoute mengsel afkoelen. Ververs het dagelijks. Spoel na met water om een zoute nasmaak te voorkomen.</li> </ul>
<b>Bij droge mond</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drink veel water of spray de mondholte frequent vochtig met een verstuiver, gevuld met water of speekselvervangende spray (Bioextra® of Dentaid® xeros) Te koop bij apotheek of de betere drogist</li> <li>• Kauw of zuig op suikervrije kauwgom (Stimerol® Senses/Mentos® aqua kiss), suikervrije drop (Klene®/Ricola®) of ijsklontjes.</li> <li>• Smeer, als u 's nachts last heeft van een droge mond voordat u gaat slapen de mondholte in met een speekselvervanger in gelvorm (Biotene® of Bioextra®). Te koop bij apotheek of de betere drogist.</li> </ul>
<b>Vermijd beschadigingen mondslijmvlies</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Gebruik liever geen alcohol, nicotine of alcoholbevattende mondspoelmiddelen.</li> <li>• Vermijd bij irritatie/ gevoeligheid van het mondslijmvlies heet, gekruid, hard, scherp of zure voeding.</li> </ul>

**Voor patiënten met een volledige of gedeeltelijke gebitsprothese:**

**Doel van mondzorg bij chemotherapie:**

- **Vochtig houden van de mond**
  - **Schoon houden van de mond**
  - **Voorkomen van slijmvliesbeschadigingen**
- Zorg voor een passende prothese voor aanvang van chemotherapie.
  - Doe uw prothese 's nachts uit en berg deze in een laagje water op in een bakje. Spoel uw prothese 's ochtends schoon en plaats hem weer vochtig in de mond.
  - Doe uw prothese uit voor mondverzorging.

<b>1 x dgs</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bekijk en inspecteer uw mond op:             <ul style="list-style-type: none"> <li>- Pijn in de mond</li> <li>- Roodheid, zwelling of witte plekje (zweertjes)</li> <li>- Verdikt en taai speeksel</li> </ul> </li> </ul>
<b>2 tot 4 x dgs</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reinig de prothese grondig met een tandenborstel, water en tandpasta. Spoel goed na met schoon water. Leg tijdens de verdere mondverzorging de prothese in een bakje met water en één keer per week voor een half uur in een bakje met schoonmaakazijn (3 delen water op 1 deel azijn)</li> </ul>
<b>Na elke poetsbeurt</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Spoel uw tandenborstel na gebruik grondig af met stromend water en bewaar de tandenborstel in een beker met de borstelkop naar boven gericht. Vervang uw tandenborstel elke maand; tenzij u een ander advies gekregen heeft.</li> </ul>
<b>8 tot 10 x dgs</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Spoel uw mond krachtig met zout water. Spoel altijd na elke maaltijd of tussendoortje en meteen na braken. Als u 's nacht wakker wordt, spoel dan ook uw mond.</li> </ul>
<b>4 x dgs</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Smeer uw lippen royaal in met vaseline. Gebruik vaseline die door u alleen voor uw lippen gebruikt wordt.</li> </ul>

<b>Zo nodig</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Als u witte aanslag op uw tong hebt, poets dan uw tong met een zachte tandenborstel en schoon water of met een tongscraper.</li> </ul>
<b>Bereiding zout water</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Zout water maakt u thuis door een liter water te koken. Voeg een afgestreken eetlepel keukenzout toe en laat het zoute mengsel afkoelen. Ververs het dagelijks. Spoel na met water om een zoute nasmaak te voorkomen.</li> </ul>
<b>Bij droge mond</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Drink veel water of spray de mondholte frequent vochtig met een verstuiver, gevuld met water of speekselvervangende spray (Bioxtra® of Dentaïd® xeros) Te koop bij apotheek of de betere drogist</li> <li>Kauw of zuig op suikervrije kauwgom (Stimerol® Senses/Mentos® aqua kiss), suikervrije drop (Klene®/Ricola®) of ijsklontjes.</li> <li>Smeer, als u 's nachts last heeft van een droge mond voordat u gaat slapen de mondholte in met een speekselvervanger in gelvorm (Biotene® of Bioextra®). Te koop bij apotheek of de betere drogist.</li> </ul>
<b>Vermijd beschadigingen mondslijmvlies</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Gebruik liever geen alcohol, nicotine of alcoholbevattende mondspoelmiddelen.</li> <li>Vermijd bij irritatie/ gevoeligheid van het mondslijmvlies heet, gekruïd, hard, scherp of zure voeding.</li> <li>Gebruik geen plakmiddelen of reinigingstabletten voor gebitsprothesen</li> </ul>

- |  |   |
|--|---|
|  | <ul style="list-style-type: none"><li>• Bij pijnlijk of beschadigd slijmvlies gebitsprothese ook overdag uitlaten</li></ul> |
|--|---|



## Praktische informatie

### Contact

Telefoonnummer: 020 512 9111.  
Onze telefonisten verbinden u graag door met de juiste afdeling.

Voor dringende zaken buiten kantooruren kunt u vragen naar het Weekend-, Avond-, of Nachthoofd. Voor andere vragen verzoeken wij u te wachten tot de volgende werkdag.

### Centrum Patiënteninformatie

Wilt u meer informatie omdat u of een naaste te maken heeft met kanker? Onze medewerkers denken graag met u mee. U kunt bellen of zonder afspraak binnenlopen.  
Meer informatie: [www.avl.nl/cpi](http://www.avl.nl/cpi)

### Centrum voor Kwaliteit van Leven

Heeft u behoefte aan professionele steun tijdens en na uw behandeling? Dan kunt u een afspraak maken bij ons centrum via uw behandelaar.  
Meer informatie: [www.avl.nl/ckvl](http://www.avl.nl/ckvl)

### Informatie op internet

[www.avl.nl](http://www.avl.nl)  
[www.avl.nl/mijnavl](http://www.avl.nl/mijnavl)  
[www.avl.nl/parkeren](http://www.avl.nl/parkeren)  
[www.avl.nl/gasthuis](http://www.avl.nl/gasthuis)

### Bezoekadres

Antoni van Leeuwenhoek  
Plesmanlaan 121  
1066 CX Amsterdam

### Postadres

Antoni van Leeuwenhoek  
Postbus 90203  
1006 BE Amsterdam